

Pierwsza pomoc przedweterynaryjna

Contents

Chapter 1. Wstęp.....	3
Chapter 2. Zdarzenie.....	4
Atak paniki.....	4
Krwawienie.....	4
Obrażenia oczu.....	6
Odmrożenie/hipotermia.....	7
Oparzenie ciepłem.....	8
Oparzenie substancją.....	9
Otarcia.....	10
Porażenie prądem.....	10
Rany cięte.....	11
Rany klute.....	12
Rany szarpane.....	13
Udar cieplny.....	13
Zadławienie.....	14
Zatrucie u psa.....	15
Zatrucie u kota/gryzonia.....	16
Złamanie.....	17
Chapter 3. Apteczka.....	19
Akcesoria.....	19
Preparaty apteczne.....	20
Artykuły spożywcze.....	22

Chapter 1. Wstęp

Zanim rozpoczniesz udzielanie pomocy.

Za chwilę rozpoczniesz udzielanie pierwszej pomocy przedweterynaryjnej. **Weź głęboki wdech i przygotuj się do działania.**

1. Oceń sytuację oraz stan zwierzęcia:
 - a. Jeśli to możliwe i konieczne, poproś innych uczestników zdarzenia o kontakt z zaufanym lub najbliższym weterynarzem w okolicy.
 - b. Jeśli jesteś sam(a), zdecyduj, czy zadzwonisz do weterynarza przed czy po udzieleniu pierwszej pomocy.
 - c. Jeśli udzielasz pomocy nieznanemu zwierzęciu, pamiętaj, że może stanowić dla Ciebie potencjalne zagrożenie. Udzielaj pomocy z najwyższą ostrożnością.
2. Upewnij się, że zagrożenie minęło i możesz bezpiecznie udzielić pomocy.
3. Przygotuj apteczkę lub materiały zastępcze, które masz pod ręką.
4. Jeśli masz taką możliwość, poproś innych uczestników zdarzenia o czytanie Ci instrukcji postępowania na głos i przygotowywanie kolejnych rzeczy z apteczki.
5. Zachowaj spokój udzielając pomocy.
6. Ustal kolejność działań i działaj metodycznie:
 - a. Zajmij się **stanami niebezpiecznymi dla życia** zwierzęcia - niewyczuwalne tętno, bezdech, silne krwawienie.
 - b. Zajmij się **obrażeniami sprawiającymi największy ból**.
 - c. Zajmij się **obrażeniami lżejszymi**.
7. Po zakończeniu udzielania pomocy przygotuj się na transport zwierzęcia do weterynarza. Jeśli to możliwe, zabierz ze sobą książeczkę zdrowia zwierzęcia.

Chapter 2. Zdarzenie

Atak paniki

Zwierzę trzęsie się, ucieka lub jest sparaliżowane ze strachu.

Note:

Niektóre zwierzęta pod wpływem konkretnych bodźców wpadają w panikę, np. podczas burzy czy wybuchu fajerwerków.

Przygotuj:

- Woreczek plastikowy
- Leki uspokajające wcześniej zalecone przez weterynarza

Instrukcja:

1. Oceń, czy bodziec już się pojawił:
 - Jeszcze nie, ale się go spodziewasz - profilaktycznie podaj naturalne środki uspokajające (np. krople konopne, krople walerianowe, tryptofan w tabletkach) na około pół godziny przed wystąpieniem bodźca.
 - Jeśli stres jest wyjątkowo silny, zastosuj przepisany przez weterynarza silny lek przeciwlękowy na receptę, np. Xanax czy Relanium.
 - Już tak - podaj zaproponowane powyżej środki lub leki i zapewnij zwierzęciu bezpieczne środowisko, np. w pokoju z zasłoniętymi oknami, w łazience bez okien albo w ramionach człowieka.
2. Upewnij się, że zwierzę nie zrobi sobie krzywdy np. podczas ucieczki.

Profilaktyka:

- Nie planuj spaceru z psem, jeśli wiesz, że zbliża się burza albo inne zjawisko stresogenne - pies może zerwać się ze smyczy i się zgubić albo wpaść pod samochód.
- Zapewnij zwierzęciu poczucie bezpieczeństwa.

Krwawienie

Zwierzę skaleczyło się, rana krwawi.

Attention:

Nie czyścić rany **przed** zatamowaniem krwawienia!

Nie czyścić świeżej rany **materiałem** - może to spowodować większe krwawienie!

Jeśli nie potrafisz, nie stosuj **opasek uciskowych**!

Przygotuj:

- Plaster w rolce
- Gazik/kompres sterylny lub tampon (wata owinięta gazą)
- Lód owinięty ściereczką lub opatrunek żelowy chłodzący
- Bandaż elastyczny lub weterynaryjny
- Rękawiczki jednorazowe

Instrukcja:

1. Skutecznie unieruchom zwierzę pewnym chwytem.
 - a. Jeśli to możliwe, poproś o pomoc uczestnika zdarzenia.
2. Czy miejsce krwawienia jest **łatwo dostępne**?
 - Jeśli tak, zastosuj gazik/kompres lub przyłóż swoją dłoń i bezpośrednio uciskaj krwawiące miejsce.
 - Mniejsze rany uciskaj kciukiem i palcem wskazującym.
 - Większe rany uciskaj całą dłonią.
 - Jeśli nie, owiń lód w ściereczkę i zastosuj okład aż do ustąpienia krwawienia.
3. Oceń rodzaj krwotoku łatwo dostępnego:
 - Krew sączy się:
 - a. Uciskając zranione miejsce, sprawdzaj co paręnaście sekund, czy krwotok ustąpił.
 - b. Zabezpiecz ranę opatrunkiem i plastrem tak, aby zwierzę nie wylizywało rany.
 - Krew wypływa strumieniem:
 - a. Przyłóż gazik i mocno uciskaj miejsce zranienia przez 30 sekund.
 - b. Pozostaw gazik i owiń go ściśle bandażem.
 - c. Po 30 minutach usuń bandaż i oceń stan rany. Jeśli krwawienie wznowiło się, ponownie załóż nowy gazik i bandaż uciskowy.
 - Jasnoczerwona krew wypływa z rany gwałtownie, pulsując:

- a. Przyłóż gazik i bardzo mocno uciskaj miejsce zranienia przez 30 sekund.
 - b. Pozostaw gazik i owiń go ściśle bandażem. Jeśli krew przedostaje się przez opatrunek, zastosuj dodatkowy bandaż i owiń go nieco ciaśniej.
 - c. Unieruchom zwierzę, przygotuj je do transportu i **udaj się do weterynarza**.
4. Po pół godzinie od założenia bandaża skontroluj, czy miejsce poniżej bandaża opuchło, zmieniło kolor lub oziębło:
- Jeśli tak, usuń poprzedni bandaż i załóż nowy nieco luźniej.

Profilaktyka:

- Nie spuszczaaj psa ze smyczy na nieznanym otwartym terenie - w trawie może znajdować się rozbite szkło lub zardzewiałe elementy.
- Zabierz ostre/niebezpieczne przedmioty z zasięgu zwierzęcia.
- Wydziel przestrzeń, w której zwierzę może bezpiecznie przebywać bez nadzoru.

Obrażenia oczu

Zwierzę intensywnie mruga lub nie może otworzyć oka.

Attention:

Opatrywanie oka jest może być wyjątkowo niekomfortowe i bolesne. Upewnij się, że zwierzę w przypływie paniki lub bólu nie będzie mogło zrobić Ci krzywdy.

Przygotuj:

- Jedno ze źródeł świeżej wody:
 - Strzykawkę z wodą **lub**
 - Obficie nasączony wacik **lub**
 - Wąż ogrodowy z wodą o niskim ciśnieniu
- Rękawiczki jednorazowe

Instrukcja:

1. Unieruchom zwierzę tak, aby nie było w stanie kąsać ani drapać.
2. Oceń sytuację:
 - Jeśli zwierzę nie jest w stanie otworzyć powiek uszkodzonego oka, natychmiast **udaj się do weterynarza**.
 - Jeśli powieki są ruchome, rozewrzyj je delikatnie palcami i oceń wnętrze oka:

- Jeśli ciało obce jest niewidoczne lub nastąpiło poparzenie chlorem lub cementem, delikatnie lecz obficie opłukuj oko do skutku.
 - Jeśli ciało obce jest duże i widoczne, spróbuj je usunąć mechanicznie i następnie opłukać oko.
3. Każdy uraz oka należy traktować jako poważny - po udzieleniu pierwszej pomocy niezwłocznie **udaj się do weterynarza** celem oceny dalszego postępowania.

Profilaktyka:

- Usuń z zasięgu zwierzęcia wszelkie chemiczne środki trzymane w domu, w szczególności żrące.
- Chroń zwierzęta wychodzące przed dostępem do chemikaliów na zewnątrz, na przykład na placu budowy czy podczas remontu.
- Jeśli pupilowi mieszkającemu w klatce często zdarza się zaproszenie oka, należy uważnie przyrzeć się sianu i trawom podawanym do jedzenia, a także ściółce - niektóre z nich mają drobnoziarnisty osad. Warto odsiać zawartość w dłoniach lub w sitku nylonowym przed wyłożeniem jej w klatce albo przetestować inny produkt.

Odmrożenie/hipotermia

Zwierzę wychłodziło się, jest osłabione, brak czucia.

Przygotuj:

- Ręcznik
- Koc
- Wanna lub szeroka miska
- Woda z możliwością regulacji temperatury

Instrukcja:

1. Jeśli zwierzę jest mokre, wytrzyj je dokładnie.
2. Owiń zwierzę kocem.
3. Przygotuj kąpiel w wannie lub miednicy, zaczynając od letniej wody.
4. Wsadź pupila do wody dolewaj coraz cieplejszej wody - oceń temperaturę wody poprzez wsadzenie do wody swojego nadgarstka.
5. Rób okłady na narządy peryferyjne wystające ponad wodę, np. uszy czy ogon.
6. Po 10 minutach oceń stan zwierzęcia:

- Jeśli krążenie i czucie wróci, skóra zrobi się silnie czerwona.

Note:

Jeśli zwierzę poczuje silne nieprzyjemne mrowienie, może próbować gryźć swoją skórę, żeby sobie ulżyć - nie dopuść do tego.

- Jeśli krążenie nie wróci, osusz zwierzę i **udaj się do weterynarza**.

Profilaktyka:

- Nie dopuszczaj do długotrwałego przebywania zwierzęcia w niesprzyjających warunkach pogodowych.
- Małe zwierzęta domowe szczególnie narażone na zmiany temperatury nie powinny przebywać na zewnątrz w zimnych miesiącach.
- Psy małe, z małą ilością tkanki tłuszczowej i/lub z krótką sierścią powinny zostać zaopatrzone w odzież przeciwdeszczową oraz ocieplaną.

Oparzenie ciepłem

Zwierzę oparzyło się np. wrzątkiem.

Important:

Poparzenie więcej niż 50% ciała zwierzęcia może doprowadzić do jego śmierci.

Na oparzenia nigdy nie stosuj waty i włóknistych materiałów, gdyż mogą przywrzeć do rany.

Przygotuj:

- Dostęp do zimnej bieżącej wody
- Gazik
- Bandaż

Instrukcja:

1. Oblej oparzone miejsce dużą ilością zimnej wody.
2. W przypadku poważnych oparzeń, zakryj ranę gazikiem i luźno obandażuj.
3. **Udaj się do weterynarza.**

Profilaktyka:

- Usuń z zasięgu zwierzęcia wszelkie gorące przedmioty.

Oparzenie substancją

Zwierzę spożyło lub dotknęło żrącej substancji.

Important:

Poparzenie więcej niż 50% ciała zwierzęcia może doprowadzić do jego śmierci.

Na oparzenia nigdy nie stosuj waty i włóknistych materiałów, gdyż mogą przywrzeć do rany.

Przygotuj:

- Dostęp do zimnej bieżącej wody
- Mydło
- Soda oczyszczona
- Ocet
- Strzykawka
- Rękawiczki jednorazowe

Instrukcja:

Rozpoznaj rodzaj oparzenia:

- Wewnętrzne (połknięcie żrącej substancji):
 - a. Zachęć zwierzę do wypicia dużej ilości wody, w razie konieczności podaj wodę strzykawką.
 - b. Zneutralizuj substancję w zależności od jej odczynu:
 - Jeśli zwierzę połknęło kwas, zaaplikuj roztwór sody oczyszczonej.
 - Jeśli zwierzę połknęło substancję zasadową, zaaplikuj roztwór wody z octem.
 - c. **Udaj się do weterynarza.**
- Zewnętrzne (skóra, śluzówka):
 - a. Opłucz zwierzę dokładnie bieżącą wodą.
 - b. Delikatnie umyj oparzone miejsce mydłem i wodą, spłucz dokładnie.

Profilaktyka:

- Usuń z zasięgu zwierzęcia wszelkie chemiczne środki trzymane w domu, w szczególności żrące.

Otarcia

Zwierzę ma zdarty naskórek, np. na spodniej części łap.

Attention:

Jeśli rana krwawi, przejdź do artykułu [Krwawienie \(on page 4\)](#).

Przygotuj:

- Plaster w rolce
- Preparat dezynfekujący, np. Octenisept lub Dermatomol
- Źródło bieżącej zimnej wody
- Gazik/kompres sterylny
- Bandaż elastyczny lub weterynaryjny
- Rękawiczki jednorazowe

Instrukcja:

1. Oczyszczyć wstępnie ranę, polewając ją bieżącą wodą.
2. Odkazać otarcie środkiem dezynfekującym.
3. Wytrzyj otarcie gazikiem do sucha.
4. Czy z otarcia sączy się krew?
 - Jeśli nie, nie nakładaj opatrunku.
 - Jeśli tak, przykryj otarcie gazikiem/kompresem i obandażuj.

Profilaktyka:

- Nie spuszczać zwierzęcia ze smyczy na nieznanym otwartym terenie - w trawie może znajdować się rozbite szkło lub zardzewiałe elementy.
- Zabierz ostre/niebezpieczne przedmioty z zasięgu zwierzęcia.
- Wydziel przestrzeń, w której zwierzę może bezpiecznie przebywać bez nadzoru.

Porażenie prądem

Zwierzę zostało porażone, np. wskutek przegryzienia kabla.

Important:

Poparzenie więcej niż 50% ciała zwierzęcia może doprowadzić do jego śmierci.

Na oparzenia nigdy nie stosuj waty i włóknistych materiałów, gdyż mogą przywrzeć do rany.

Instrukcja:

1. Odłącz urządzenie od prądu.
2. Sprawdź oddech i tętno zwierzęcia.
 - a. Rozpocznij reanimację w razie potrzeby.
3. Po udzieleniu pomocy **udaj się do weterynarza**.

Profilaktyka:

- Usuń z zasięgu zwierzęcia łatwe do nadgryzienia przewody elektryczne.

Rany cięte

Zwierzę rozdarło skórę np. o ostre narzędzie.

Attention:

Jeśli rana krwawi, przejdź do artykułu [Krwawienie \(on page 4\)](#).

Przygotuj:

- Plaster w rolce
- Gazik/kompres sterylny
- Bandaż elastyczny lub weterynaryjny
- Rękawiczki jednorazowe

Instrukcja:

1. Zatamaj krwawienie, jeśli występuje - uciśnij ranę czystym gazikiem.
2. Wyczyść ranę tylko gdy jest to niezbędne.
3. Oceń głębokość rany – jeśli jest większa niż 1 cm, po założeniu opatrunku **udaj się do weterynarza** celem założenia szwów.
4. Powoli, ale stanowczo złącz przeciwległe końce rany.
5. Co centymetr przyklej plastry w taki sposób, aby krzyżowały się tuż nad rozcięciem.
6. Przyłóż gazik/kompres.
7. Zabezpiecz opatrunek bandażem.
8. Zmieniaj opatrunek co dwie doby.

Profilaktyka:

- Nie spuszczać zwierzęcia ze smyczy na nieznanym otwartym terenie - w trawie może znajdować się rozbite szkło lub zardzewiałe elementy.
- Zabierz ostre/niebezpieczne przedmioty z zasięgu zwierzęcia.
- Wydziel przestrzeń, w której zwierzę może bezpiecznie przebywać bez nadzoru.

Rany kłute

Zwierzę doznało głębokiego punktowego skaleczenia.

Attention:

Jeśli rana krwawi, przejdź do artykułu [Krwawienie \(on page 4\)](#).

Przygotuj:

- Maszynka
- Środek do dezynfekcji
- Pęseta
- Rękawiczki jednorazowe

Instrukcja:

1. Ostrzyż sierść dookoła rany maszynką, jeśli to możliwe.
2. Zbadaj, czy w środku rany nie tkwi ciało obce.
 - a. Jeśli tak, usuń je ostrożnie zdezynfekowaną pęsetą.
3. Przepłucz bądź przemyj ranę środkiem dezynfekującym.
4. Nie zakrywaj skaleczenia, dopóki rana się sączy.
5. Jeśli uważasz, że rana jest głęboka, **udaj się do weterynarza** celem zaaplikowania antybiotyku.

Profilaktyka:

- Nie spuszczać zwierzęcia ze smyczy na nieznanym otwartym terenie - w trawie może znajdować się rozbite szkło lub zardzewiałe elementy.
- Zabierz ostre/niebezpieczne przedmioty z zasięgu zwierzęcia.
- Wydziel przestrzeń, w której zwierzę może bezpiecznie przebywać bez nadzoru.

Rany szarpane

Zwierzę ma rozerwaną skórę, np. wskutek ugryzienia.

Attention:

Jeśli rana krwawi, przejdź do artykułu [Krwawienie \(on page 4\)](#).

Przygotuj:

- Środek do dezynfekcji w proszku, np. Dermatol lub zasypka antybiotykowa
- Pęseta
- Gaza
- Rękawiczki jednorazowe

Instrukcja:

1. Dokładnie przemyj ranę środkiem dezynfekującym.
2. Zbadaj, czy w środku rany nie tkwi ciało obce.
 - a. Jeśli tak, usuń je ostrożnie zdezynfekowaną pęsetą.
3. Zaaplikuj środek dezynfekujący w proszku.
4. Przykryj ranę gazą i owiń bandażem.
5. **Udaj się do weterynarza** celem oceny dalszego postępowania.

Profilaktyka:

- Nie spuszczaaj zwierzęcia ze smyczy na nieznanym otwartym terenie - w trawie może znajdować się rozbite szkło lub zardzewiałe elementy.
- Zabierz ostre/niebezpieczne przedmioty z zasięgu zwierzęcia.
- Wydziel przestrzeń, w której zwierzę może bezpiecznie przebywać bez nadzoru.

Udar cieplny

Zwierzę dyszy, łapczywie chwyta powietrze, jest wyczerpane, ma ciemnoczerwone dziąsła, możliwa utrata przytomności.

Note:

Udar cieplny częściej przydarza się zwierzętom mniejszym, starszym, o ciemnej i/lub grubej sierści. Dochodzi do niego w warunkach długotrwałej podwyższonej temperatury otoczenia przy jednoczesnym braku możliwości ochłodzenia się.

Przygotuj:

- Chłodna woda do polewania i picia

Instrukcja:

1. Obniż temperaturę ciała zwierzęcia:
 - a. Przenieś zwierzę w chłodniejsze, lepiej wentylowane miejsce.
 - b. Udostępnij wodę pitną, najlepiej chłodną.
 - c. Polewaj całe ciało chłodną wodą.
 - d. Nie zmuszaj do poruszania się - w razie potrzeby przenieś zwierzę na rękach.
2. Jeśli po 10 minutach nie nastąpi zauważalna poprawa, **udaj się do weterynarza**.

Profilaktyka:

- Nie dopuszczaj do sytuacji, w których Twoje zwierzę nie ma możliwości się samo i regularnie schłodzić - wentyluj pomieszczenia, zasłaniaj okna, nie stawiaj klatki zwierzęcia w miejscu, gdzie operuje słońce.
- Zapewnij dostęp do wody zarówno w domu, w ogrodzie jak i na spacerach.
 - Zaopatrz się w butelkę z wmontowaną miską.
 - Szykując się na dłuższy spacer, możesz wrzucić kostki lodu do wody w butelce.
- Nie zostawiaj zwierzęcia w zamkniętym samochodzie, gdy świeci słońce. Promienie słoneczne nagrzewają wnętrze auta bardzo szybko - nawet jeśli temperatura na zewnątrz jest komfortowa.
 - Jeśli musisz zostawić zwierzę samo, zaparkuj w zacienionym miejscu, zostaw włączoną klimatyzację lub uchyl okna, by powstał przeciąg.
 - Zostaw za szybą czytelną informację o włączonej klimatyzacji.

Important:

Zgodnie z art. 26 par. 1 Kodeksu karnego: *“Nie popełnia przestępstwa, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakiegokolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego.”* Wynika z tego, że **nie zostanie ukarana osoba, która wybije szybę w rozgrzanym aucie**, aby ratować pozostawione tam zwierzę. Karze podlegać może osoba, która naraziła zwierzę na niebezpieczeństwo (utratę zdrowia lub życia).

Zadławienie

Zwierzę krztusi się, próbuje wymiotować.

Przygotuj:

- Twardy przedmiot do zaklinowania szczęki zwierzęcia
- Pęseta do usunięcia ciała obcego

Instrukcja:

Oceń sytuację:

- Jeśli zwierzę stosunkowo dobrze oddycha, **udaj się do weterynarza**.
- Jeśli zwierzę jest na granicy utraty przytomności i ma siny język:
 - a. Zaklinuj jakiś twardy przedmiot w szczękę pupila tak, aby nie mógł zamknąć pyska.
 - b. Sprawdź, czy w obrębie gardła jest widoczne ciało obce - jeśli tak, wyciągnij je palcami lub pęsetą.
 - c. Jeśli powyższe kroki nie pomogły, a zwierzę jest stosunkowo małe, złap je za tylne kończyny, unieś głowę w dół i potrząśnij kilka razy.
 - d. Jeśli powyższe kroki nie pomogły, przeprowadź sztuczne oddychanie metodą usta-nos.

Profilaktyka:

- Jeśli zwierzę ma skłonność do brania do pyska i połykania bądź zabawy przedmiotami do tego nieprzeznaczonymi, każdorazowo uprzątaj otoczenie, w którym przebywa pupil.
- Na spacerach zakładaj psu kaganiec siateczkowy zapobiegający braniu przedmiotów do pyska.

Zatrucie u psa

Pies ma bolesny brzuch, biegunkę, wymiotuje.

Przygotuj:

- Preparat absorbujący toksyny, np. węgiel aktywny
- Lek łagodzący dolegliwości żołądkowe, np. Smecta
- Wodę pitną

Instrukcja:

1. Nie karm psa przez dobę. Zapewnij dostęp do świeżej wody i obserwuj jego zachowanie.
2. Oceń sytuację:

- a. Jeśli biegunka ustała i nie ma innych objawów, przez najbliższe 3 dni karm psa mniejszymi porcjami lekkostrawnego jedzenia.
- b. Jeśli biegunka nie ustała, **skontaktuj się z weterynarzem telefonicznie**, opisz objawy, ostatnie posiłki zwierzęcia i wymień dostępne leki. Nie stosuj leków bez dobrania odpowiedniej dawki i ustalenia kolejności ich zastosowania!
- c. Jeśli sytuacja jest pilna, a nie masz możliwości kontaktu z weterynarzem, podaj psu rozgnieciony i wymieszany z wodą węgiel aktywny.

Note:

Cząsteczki węgla wiążą się słabo lub wcale z alkoholami, metalami ciężkimi oraz ksylitolem. Więcej o stosowaniu węgla: [Bezpieczna dekontaminacja żołądka u psów z podejrzeniem zatrucia](#).

Profilaktyka:

- Regularnie myj pojemniki, w których trzymasz pożywienie dla swoich pupili.
- Mięso, surowe produkty i otwarte puszkę trzymaj w lodówce.
- Obserwuj zwierzę na spacerach i nie dopuszczaj do zjadania z ziemi produktów nieznanego pochodzenia.
- Sporządź łatwo dostępną listę składników oraz produktów trujących dla Twojego pupila i bezwzględnie usuń je z zasięgu zwierzęcia.
 - Jeśli oddajesz pupila pod opiekę na czas swojej nieobecności, dostarcz tymczasowemu opiekunowi tę listę.

Zatrucie u kota/gryzonia

Kot lub gryzoń ma bolesny brzuch, biegunkę, wymioty.

Warning:

Zatrucie prowadzące do głodówki jest niebezpieczne dla wszystkich zwierząt domowych z wyjątkiem psów. Z tego powodu należy szybko reagować na problemy żołądkowe u swoich kotów, gryzoni i królików, aby nie dopuścić do uszkodzenia wątroby lub zaburzenia równowagi mikroflory w przewodzie pokarmowym.

Przygotuj:

- Wodę pitną
- Strzykawkę

Instrukcja:

1. **Udaj się do weterynarza** najszybciej jak to możliwe.
2. Do tego czasu lub po wizycie:
 - a. Wyczyść i odkaż klatkę/kuwetę, wypierz zabrudzone materiały.
 - b. Wykąp zwierzę, jeśli jest to możliwe.
 - c. Zapewnij dostęp do wody pitnej.
 - d. Jeśli zwierzę nie chce przyjmować płynów, spróbuj aplikować małe porcje wody strzykawką do pyszczka.

Profilaktyka:

- Regularnie myj pojemniki, w których trzymasz pożywienie dla swoich pupili.
- Pożywienie, poidło oraz kuwetę ustaw w klatce jak najdalej od siebie i regularnie porządkuj klatkę - rośliny zamoczone wodą lub moczem szybko pleśnieją.
- Selekcjonuj zerwane przez siebie rośliny. Podawaj tylko te, które jesteś w stanie zidentyfikować jako bezpieczne.
- Sporządź łatwo dostępną listę składników oraz produktów trujących dla Twojego pupila i bezwzględnie usuń je z zasięgu zwierzątko.
 - Jeśli oddajesz pupila pod opiekę na czas swojej nieobecności, dostarcz tymczasowemu opiekunowi tę listę.

Złamanie

Zwierzę doznało złamania kości, możliwe przerwanie ciągłości skóry.

DANGER:

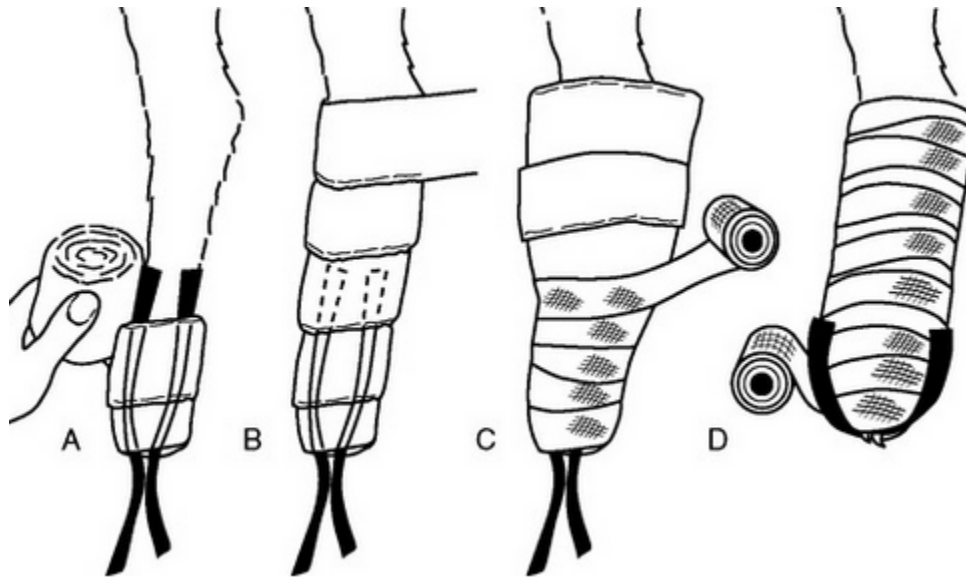
Złamania są jednymi z najboleśniejszych wypadków. Cierpiące zwierzę może ugryźć lub boleśnie podrapać w przypływie bólu i paniki. Upewnij się, że możesz bezpiecznie przystąpić do udzielania pierwszej pomocy. W razie konieczności zastosuj kaganiec lub unieruchom zwierzę.

Przygotuj:

- Bandaż elastyczny lub weterynaryjny
- Higroskopijna wata opatrunkowa
- Prowizoryczne nosze - duży koc lub chusta

Instrukcja:

1. Upewnij się, że możesz bezpiecznie udzielić pomocy.
2. Oceń stan zwierzęcia i znajdź miejsce złamania:
 - **Kończyna** - załóż bandaż metodą Roberta Jonesa:
 - a. Przyłóż dwa plastry wzdłuż kończyny klejem do zewnątrz.
 - b. Owiń równomiernie watę miejsce złamania oraz miejsca nad i pod złamaniem.
 - c. Ściśle owiń opatrunek bandażem.
 - d. Wywiń końce plastra na założony bandaż.

- **Kręgosłup** - jeśli zwierzę nie rusza tylnymi lub przednimi kończynami, przetocz zwierzę delikatnie na koc lub chustę i przenieś do auta.
 - **Miednica** - jeśli zwierzę ma problem ze staniem i/lub poruszaniem na tylnych nogach, przenieś zwierzę do auta.
3. Udaj się do weterynarza.

Profilaktyka:

- Warto wozić w aucie koc lub dużą chustę.
- Nadzoruj zabawę małych dzieci ze zwierzętami. Dziecko może upuścić małe zwierzę z dużej wysokości.
- Naucz dziecko, jak bezpiecznie bawić się ze zwierzętami.

Chapter 3. Apteczka

Nie istnieje jeden oficjalny spis rzeczy obowiązkowych w zwierzęcej apteczce. Różne firmy zoologiczne proponują gotowe zestawy, jednak najlepiej jest skompletować wyposażenie samodzielnie. Część produktów jest dostępna w sklepach zoologicznych oraz w internecie, część w aptece bez lub na receptę, niektóre natomiast dostępne są wyłącznie u weterynarza.

Zwierzęta domowe są narażone na drobne wypadki: otarcia, zwichnięcia, skaleczenia, zatrucia skutkujące biegunką i odwodnieniem.

Zwierzęta wychodzące narażone są dodatkowo na ukąszenia owadów, w tym kleszczy. Możliwe są także potrącenia przez samochód skutkujące zwichnięciami, złamaniami, poważnymi ranami otwartymi, krwotokami wewnętrznymi. Na wsi czy na wycieczce po lesie pupil może zostać ukąszony przez węża. Na spacerze zwierzę może wejść w rozbite szkło, zardzewiały drut, wdać się w bójkę z innym zwierzęciem, zjeść z ziemi substancję niewiadomego pochodzenia. W zimie łapy psów narażone są na podrażnienia spowodowane solą rozsypaną na chodnikach.

Zanim świadomie skompletujesz apteczkę, zastanów się, na jakie sytuacje najczęściej narażony jest Twój pupil oraz czy choruje przewlekle.

Akcesoria

Produkt	Zastosowanie	Uwagi
samoprzylepne elastyczne bandaże weterynaryjne o różnych szerokościach	drobne rany i skaleczenia zabezpieczone małym gazikiem lub kompresem. Zabezpieczenie pyska większego zwierzęcia, które może próbować ugryźć w przypływie bólu i paniki.	Na rynku dostępne są bandaże gorzkie w smaku, co zniechęca zwierzęta do próby zdjęcia zębami opatrunku. Rozmiar bandaża dostosuj do wielkości zwierzęcia.
uniwersalny bandaż elastyczny	większe rany, skaleczenia, obrażenia wymagające usztywnienia kończyny	Nie stosować zapinek - końcówkę bandaża lepiej zabezpieczyć plastrem.
plaster papierowy lub materiałowy	zabezpieczenie małego opatrunku, zabezpieczenie końcówek bandaża na większym opatrunku	Najlepiej zakupić plaster w rolce, aby móc samemu odmierzyć dowolną długość.
gaziki i kompresy jałowe	oczyszczenie ran i otarć przy pomocy środka dezynfekującego, bezpośredni opatrunek służący do tamowania krwawienia czy zabezpieczenia skaleczenia	Chropowata struktura gazików pozwala na oczyszczenie rany. Kompresy materiałowe służą do bezpośredniego zabezpieczania ran.

pęseta	wyciągnięcie żądła, ciernia, czy innego ciała obcego tkwiącego w ranie	Warto także zakupić osobną pęsetę (często w formie breloczka) ułatwiającą wyciąganie kleszczy.
termometr	pomiar temperatury	Warto zaopatrzyć się także w wazelinę ułatwiającą aplikację termometru.
strzykawka (bez igły)	wprowadzenie leków do pyska zwierzęcia	Dostosuj wielkość strzykawki do pyska zwierzęcia.
rękawiczki jednorazowe (latekowe, winylowe, etc.)	zabezpieczenie dłoni np. w kontakcie z krwią lub podczas usuwania kleszcza	Najlepiej zaopatrzyć się w kilka par różnego rozmiaru, aby w udzielaniu pomocy mogło asystować więcej osób.
dziecięce skarpetki	dodatkowe zabezpieczenie opatrunku na kończynie	Bezpieczny zamiennik dla opatrunku uciskowego. Można dodatkowo odciąć końcówkę skarpety, aby móc założyć ją na dowolną wysokość kończyny pupila.
nożyczki	cięcie gazików, kompresów czy plastrów na mniejsze elementy; rozcinanie założonych opatrunków	Warto zakupić model zakończony nieostro, tzw. bezpieczne nożyczki.
wata higroskopijna	umożliwia założenie bezpiecznego miękkiego opatrunku na złamaną kończynę	Wata z drogerii kosmetycznych nie jest produktem higroskopijnym.

Preparaty apteczne

Każdy z preparatów aptecznych wymienionych poniżej ma swój weterynaryjny odpowiednik możliwy do zakupu w internecie, sklepie zoologicznym lub u weterynarza. **Decydując się na zakup preparatów dedykowanych zwierzętom należy liczyć się z nawet parokrotnie większym kosztem.**

Note:

Pamiętaj, aby:

- Po każdym skorzystaniu z apteczki uzupełnić zużyte materiały oraz wymyć i odkazić użyte akcesoria.
- Co pół roku sprawdzać ważność leków i preparatów.

CAUTION:

Nigdy nie podawaj psu leków ze swojej apteczki bez konsultacji z weterynarzem!

Dawkowanie dla ludzi i zwierząt może się różnić!

Sprawdź termin ważności leku zanim podasz go zwierzęciu!

Rodzaj preparatu	Zastosowanie	Postać leku oraz droga podania	Przykładowy preparat z apteki
Lek absorbujący toksyny	biegunka, podejrzenie zatrucia	tabletkę roznieść i wymieszać z odrobiną wody	Węgiel aktywny
Lek rozkurczowy	ból brzucha, pęcherza moczowego	tabletkę podać doustnie	No-spa
Probiotyk	ochrona śluzówki przewodu pokarmowego po zatruciu lub w trakcie antybiotykoterapii	kapsułkę rozpuścić w łyżeczce wody i podać doustnie	Lacid
Lek łagodzący dolegliwości żołądkowe	ochrona śluzówki przewodu pokarmowego po zatruciu	proszek rozpuścić w wodzie i podać doustnie	Smecta
Środek przeci-wuczuleniowy	ukąszenie owada, alergia kontaktowa	tabletkę rozpuścić w wodzie i podać doustnie	Calcium bezsmakowe dowolnej marki
Preparat dezynfekujący	odkażanie ran i otarć	spray lub roztwór zaaplikować na skórę	Octenisept, ewentualnie woda utleniona
Preparat wielofunkcyjny do drobnych ran	hamuje drobne krwawienia, przeciwzapalny, odkażający, osuszający, ściągający	proszkiem posypać ranę	Dermatol
Preparat przeciwbólowy do stosowania na skórę	łagodzi ból po stłuczeniu, zwichnięciu czy naciągnięciu mięśnia	żel/maść wmasować w bolesne miejsce	Altacet, Voltaren

Preparat antystresowy	nagła sytuacja stresowa, choroba lokomocyjna	krople podać bezpośrednio na język, tabletkę podać wraz z przysmakiem	krople konopne, krople walerianowe, tryptofan
-----------------------	--	---	---

Artykuły spożywcze

Do udzielenia pierwszej pomocy mogą okazać się przydatne artykuły spożywcze z naszej kuchni. Zastosuj je, jeśli nie masz szybkiego dostępu do preparatów specjalistycznych.

Substancja / produkt	Działanie
wywar z siemienia lnianego	przeciwbiegunkowe oraz łagodzące na podrażnienia przewodu pokarmowego
ocet	neutralizacja połkniętej substancji zasadowej
soda oczyszczona	neutralizacja połkniętej substancji kwasowej; okład na skórę po użądleniu
sól kuchenna	wywoływanie wymiotów przy zatruciu substancją nieżrącą